

گزارش کارگاه آموزشی

«آشنایی با ابعاد اکوسیستم کارآفرینی دانشگاهی و استخراج برنامه بهبود و اقدام»

این کارگاه آموزشی در راستای اجرای روال طرح تحول راهبردی با عنوان «پویایی و بالندگی اعضای هیأت علمی» و براساس مفاد برنامه تفصیلی مصوب در تاریخ ۹۸/۴/۱۹ با حضور ۲۴ تن از مدیران گروه های آموزشی و اعضای هیأت علمی دانشگاه در سالن شورای آموزشی با برگزار شد.

اهداف کارگاه

۱. آشنایی با مفاهیم پایه، ابعاد و مولفه های کارآفرینی، اکوسیستم کارآفرینی و کارآفرینی دانشگاهی
۲. ارزیابی نقاط قوت و ضعف، فرصت ها و تهدیدهای محیط دانشگاهی ایران در ارتباط با کارآفرینی دانشگاهی،
۳. استخراج برنامه های اقدام و بهبود در راستای توسعه اکوسیستم کارآفرینی در دانشگاه تربیت مدرس
۴. انتقال دانش کاربردی در راستای برنامه ریزی کارآفرینی دانشگاهی به اعضای محترم شوراهای سیاست گذار و تصمیم گیر دانشگاه (اعضای هیئت امنا، هیئت رئیسه و اعضای شورای عمومی دانشگاه ها) و ارکان مدیریتی و کارشناسی دانشگاه
۵. تقویت نظام سیاست گذاری، تصمیم سازی، برنامه ریزی و ارتقاء سطح مدیریت دانشگاه ها در ارتباط با توسعه کارآفرینی دانشگاهی و تحقق اهداف دانشگاه کارآفرین

مدرس این کارگاه آقای دکتر سید هادی مرجایی مدیر برنامه ریزی، نظارت و ارزیابی موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی بودند که در ادامه به بیانات ایشان در کارگاه اشاره می شود.

ابتدا ایشان به مفاهیم پایه از جمله تعریف کارآفرینی اشاره کردند. کارآفرینی به معنای متعهد شدن است. کارآفرین کسی است که متعهد می شود مخاطرها های یک فعالیت اقتصادی را سازماندهی، اداره و تقبل نماید.

ویژگی های سازمان های کارآفرین

- ساختار
- نامتمرکز بودن
- عمودی و افقی بودن ارتباطات
- در انحصار نبودن اطلاعات
- گروهی بودن کارگاه

- برخوردار بودن از ساختار سازمانی که مانع ایجاد نکند
- ایده های نو
- کنترل سهل گیر و غیر رسمی
- داشتن کارکنان توانمند
- حمایت مدیریت
- قدردانی مدیریت از افراد خطر پذیر
- قدرانی مدیریت از افراد صاحب ایده
- تحمل انحراف از قواعد کارکنان
- به کارگیری ایده های جدید کارکنا

تاریخچه انقلاب های آکادمیک (نسل های مختلف دانشگاهی)

هدف	تمرکز	نسل
آموزش و تربیت نیروی متخصص	آموزش محور	اول
پژوهش و تولید علم	پژوهش محور	دوم
تربیت نیروی انسانی کارآفرین و برقراری ارتباط با صنعت	کارآفرین	سوم
ارتباط با جامعه و تأکید بر مسئولیت اجتماعی	ارزش آفرین	چهارم

ویژگی های دانشگاه های کارآفرین

به دانشگاهی کارآفرین گفته می شود که کارآفرینی علمی در آن بتواند نیرویی برای رشد اقتصادی ایجاد کند و موجب رقابت در بازارهای جهانی شود.

محققان گوناگون هر یک ویژگی های گوناگونی را بر شمرده اند. از جمله ویلی روپکه سه عامل را ویژگی دانشگاه کارآفرین می داند.

۱. داشتن شیوه مدیریت کارآفرینانه
۲. اعضای کارآفرین
۳. تبادلات کارآفرینانه در محیط

کریمی عواملی شامل پیاده سازی، ارتباط، سازماندهی، تشویق و حمایت، به رسمیت شناختن و پاداشو تأیید و ترویج را به عنوان عناصر اصلی در دانشگاه کارآفرین می دانند.

اسپورن عواملی شامل اهداف، ساختار، حاکمیت مدیریتی و رهبری، شبکه ها و راهبردهای همکاری و فرهنگ را به عنوان ویژگی دانشگاه کارآفرین مطرح کرده است.

اکوسیستم کارآفرینی

- اکوسیستم کارآفرینی به عناصر خارج از فرد کارآفرین، یعنی افراد، سازمان ها و موسساتی اشاره دارد که بازدارنده فرد برای تبدیل شدن به کارآفرین یا احتمال موفقیت او در ایجاد کارآفرینی هستند.
 - سازمان ها و افرادی که این عناصر را دارا هستند، ذینفعان کارآفرینی محسوب می شوند.
 - ذینفعان افرادی هستند که بصورت بالقوه علاقه دارند تا کارآفرینی بیشتری در منطقه وجود داشته باشد.
 - ذینفعان کارآفرینی می توانند دولت، مدارس، دانشگاه ها، بخش خصوصی، سرمایه گذاران، مراکز تحقیقاتی، مراکز نظامی، سازمان های کمک رسان بین المللی و... باشند.
 - اکوسیستم های کارآفرینی محیط هایی هستند که کارآفرینی را پرورش می دهند و آن را حفظ می کنند.
- چندین عامل مهم در تعریف یک اکوسیستم سالم دخیل هستند.

- اکوسیستم در زمینه منحصر به فرد خود سازماندهی می شود و در جستجوی زمینه های نامرتب نیست
- مثل سیلیکون ولی
- اکوسیستم در محیطی فعالیت می کند که موانع اداری کاهش یافته باشد.
- اکوسیستم به صورت فعال سرمایه گذاران را به شرکت در فعالیت های جدید تشویق می کند.
- اکوسیستم از تعصبات فرهنگی آزاد است.
- اکوسیستم از طریق گفتگو میان ذینفعان کارآفرینی حمایت می شود.

فرآیند کارآفرینی

جینا والی و فوگل فرایند آغاز فعالیت اقتصادی نوپا را این گونه تحلیل کرده اند.

- ابتدا باید فرصت کارآفرینی باشد.
 - شخص کارآفرین بتواند این فرصت را تشخیص دهد.
 - کارآفرین دانش اقتصادی و تخصصی مربوط را داشته باشد.
- اگر شرایط فوق فراهم باشد احتمال این که یک فرد کسب و کار جدیدی را آغاز کند بیشتر است.

عوامل موثر در کارآفرینی

- سیاست ها و دستورالعمل های دولتی
- شرایط اجتماعی و اقتصادی
- مهارت های کارآفرینی و کسب و کار
- کمک های مالی
- کمک های غیر مالی

مدل اکوسیستم کارآفرینی آیزنبرگ

شکل ۶- مدل اکوسیستم کارآفرینی آیزنبرگ (Isenberg, 2011)

کارآفرینی دانشگاهی

کارآفرینی دانشگاهی شامل کلیه رفتارهای کارآفرینانه دانشگاهیان مانند ایجاد شرکت های جدید در دانشگاه، ایجاد مراکز تحقیقاتی مشترک با صنعت و... است. و دانشگاه باید نیروی محرک در زمینه کارآفرینی باشد. همچنین دانشگاه باید از شیوه های مختلف کارآفرینی به طرق گوناگون حمایت کند. مثلا آموزش کارکنان و کارآفرینان واجد شرایط، ارائه خدمات مشاوره ای، تقویت برنامه های درسی و کمک درسی و...

در زمینه کارآفرینی دانشگاهی یازده مولفه شناسایی شده است.

۱. ارتباط میان دانشگاه و صنعت و تجارت
۲. پارک های علم و فناوری / مراکز رشد
۳. مدیریت و رهبری دانشگاه
۴. منابع مالی
۵. قابلیت ها و مهارت های حرفه ای دانشگاهیان
۶. ویژگی های روانشناختی دانشگاهیان
۷. نظام آموزش / آموزش و برنامه های درسی کارآفرینی
۸. پژوهش های کاربردی دانشگاهی
۹. قوانین و مقررات
۱۰. فرهنگ سازمانی
۱۱. ساختار سازمانی

شاخص های مشترک اکوسیستم های کارآفرینی موفق دانشگاهی

۱. مدیریت دانشگاه
۲. اشخاص قدرتمند و دارای رویکرد راهبری در مدیریت برنامه ها
۳. تعهد مدیریت دانشگاه
۴. بودجه کافی
۵. برنامه های درسی
۶. ساختار سازمانی مناسب
۷. ایجاد شبکه

مدل تلفیقی اکوسیستم کارآفرینی دانشگاهی

